
IRAK'TA BÜYÜK KOALİSYON ARAYIŞI SÜRÜYOR

21.06.2018

Anadolu Ajansı (20 Haziran 2018)

BAĞDAT - Haydar Hadi

Irak'ta 12 Mayıs'ta yapılan genel seçimlerde hiçbir grup mecliste tek başına hükümeti kuracak çoğunluğu elde edemezken seçimin birincisi Mukteda es-Sadr'ın büyük koalisyon arayışları sürüyor.

Şii tabana sahip Sadr'ın desteklediği "Sairun" koalisyonu, 329 sandalyeli meclise 54 milletvekili göndererek seçimlerin galibi olmuştu.

Sadr'ın Sünnileri temsil eden Cumhurbaşkanı Yardımcısı İyad Allavi liderliğindeki 21 sandalyeli "Vataniyye" ve Şii liderlerden Ammar el-Hekim'in 20 sandalyeye sahip "Ulusal Hikmet" koalisyonlarıyla oluşturduğu üçlü ittifak, yeter sayıya ulaşmadığı için hükümet kurulamıyor.

"Sadr'ın İran'la yakınlaşma hamlesine" tepki

Irak'ta güçlü siyasi ve askeri nüfuzu bulunan, Şii milislerin destekçisi olan ve İran'a mesafeli olduğu bilinen Sadr, 12 Haziran'da sürpriz bir çıkış yaparak meclise 47 milletvekili göndererek seçimlerin ikincisi olan İran'ın desteklediği Haşdi Şabi'nin de içinde yer aldığı Hadi el-Amiri liderliğindeki "Fetih" koalisyonuyla ittifak kurduğunu açıkladı.

Irak milliyetçisi söylemleriyle bilinen Sadr'ın, Necef'te Amiri'yi de yanına alarak bu ittifakı duyurması ülkede tartışmalara neden oldu.

Sadr'ın seçim öncesi ittifak yaptığı Irak Komünist Partisi ve liberal çevrelerde, söz konusu ittifak "hayal kırıklığı" olarak yorumlandı. Irak Komünist Partisi, "Gerekirse ittifaktan çekilir, muhalefette yer alırız" şeklinde yaptığı açıklamayla tepkisini ortaya koydu.

Irak'taki liberaller de sosyal medyada yaptıkları paylaşımlarla "Sadr'ın İran'la yakınlaşma hamlesine" tepki gösterirken, ülkede konuyla ilgili tartışmalar sürüyor.

Seçimlerde en fazla Kürt oyunu elde eden Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve Kürdistan Yurtseverler Birliği Partisi (KYB) ise yayımladıkları ortak açıklamayla, Sadr ve Amiri ittifakını "olumlu adım" şeklinde nitelendirerek bu ittifaka katılma konusundaki kararlarını daha sonra açıklayacaklarını duyurdu.

İran'a uzak denilen Sadr'ın Kum geçmişİ

Sadr, son zamanlarda her ne kadar Tahran yönetimine karşı mesafeli gibi görünse de İran'da Şii din alimlerinin yetiştirildiği en önemli merkezlerden biri olan Kum kentiyle olan ilişkisi eskiye dayanıyor.

Mukteda es-Sadr, yıllarca Kum'da İranlı din alimlerinden ders aldı. Sadr'ın babası Ayetullah Muhammed Sadık es-Sadr tarafından oluşturulan Havza (Havza el-Natika) da Ayetullah Ali es-Sistani'nin aksine İran'daki Velayetifakih ekolüne yakınlığıyla biliniyor.

Kum'da evi bulunan Sadr, yaklaşık 2 yıl önce destekçilerinin Irak'ın başkenti Bağdat'taki Yeşil Bölge'ye baskın düzenleyerek girmesi üzerine İran'dan tepki görmüş ve Kum'a giderek bir süre orada bulunmuştu.

"İran'ın baskısıyla Fetih ile ittifak kuruldu" iddiası

Sadr, Amiri koalisyonu öncesi Allavi ve Hekim ile kurduğu ittifakın geçerli olduğunu söyledi. Sadr ve Amiri'nin oluşturup Allavi ve Hekim'in de içerisinde bulunduğu ittifak 329 sandalyeli mecliste 142 sandalyeye ulaşmasına karşılık hükümeti kurmak için yeterli olmuyor.

Şii lider Sadr'ın "İran'ın baskısıyla" Fetih ile ittifak kurduğu iddia edilirken Sadr'ın sözcüsü Cafer el-Musevi ise "İttifak kararımız Iraklı (ulusal) bir karardır. Hiçbir ülke bize baskı uygulayamaz." ifadesini kullandı.

Sadr'ın söz konusu ittifakına Başbakan Haydar el-İbadi'nin "Nasr (zafer)" koalisyonu ile KDP ve KYB'nin de katılması bekleniyor.

İran'a yakınlığıyla bilinen eski Irak Başbakanı Nuri el-Maliki'nin 20 sandalyeli Kanun Devleti Koalisyonu'nun ise ittifaka katılıp katılmayacağı henüz bilinmezken, Sadr ve Maliki'nin arasının bozuk olması "Maliki, bu ittifakın dışında tutulabilir." yorumlarına neden oluyor. Maliki de daha geniş bir ittifak için seçimi kazanan gruplarla görüşmelere başlayacaklarını duyurdu. Maliki'nin koalisyonu, seçimi kazanan Şii gruplar ile Sünni ve Kürtleri de içerisine alacak bir hükümet için çalışıyor.

Yeni Başbakan kim olacak?

Bayram sonrası hız kazanması beklenen büyük koalisyon çabaları devam ederken, en büyük soru yeni dönemde başbakanın hangi siyasi gruptan olacağı.

Bir taraftan İbadi'nin ikinci dönem Başbakanlık koltuğuna oturabileceği iddia edilirken Sadr'ın sözcüsü ise bu konuda yaptığı açıklamada "Başbakanı, Sairun'un oluşturacağı büyük koalisyon seçecek." dedi.

Irak içerisinde olduğu kadar bölge ve Batı lkelerinin de destekleyebileceği bir isim olarak sunulan İbadi'ye tek vetonun Necef mercii Ali es-Sistani'den geldiği belirtiliyor. Irak basınında Sadr ve Amiri'nin bu konuda Sistani'ye mektup yazdığı ancak olumsuz yanıt aldığına dair haberler bulunuyor.

İbadi, bayramda yaptığı açıklamada, seçimi kazanan tüm gruplara hükümet programını görüşmek için "ulusal toplantı" ağrısı yaptı. Siyasi tarafların İbadi'nin çağrısı doğrultusunda yakın zamanda bir araya gelmesi bekleniyor.

Irak Meclisi, hile iddiaları ve düşük katılımın damga vurduğu 12 Mayıs genel seğimlerinde kullanılan oyların yeniden elle sayılması ve yurt dışı ile sığınmacıların bulunduğu bölgelerdeki oyların geçersiz sayılması yönünde bir karar almıştı.

Irak Anayasa Mahkemesi, söz konusu kararın iptali için Irak Cumhurbaşkanlığı, Yüksek Seçim Komiserliėi ve KDP tarafından yapılan başvuruyu yarın görüşecek.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-ta-buyuk-koalisyon-arayisi-suruyor/1179956>

Kaynak/Source: